

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS POTENCIALIAI PAVOJINGŲ ĮRENGINIŲ
PRIEŽIŪROS ĮSTATYMO NR. I-1324 1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymo 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) tikslas ir uždavinys – atsižvelgiant į esamą branduolinės energetikos objektuose kėlimo įrenginių ir jų įrangos priežiūros tvarką ir tarptautinę gerąją praktiką nustatyti branduolinės energetikos objektuose esančių ir vadovaujantis branduolinės saugos norminiais teisės aktais prie saugai svarbių konstrukcijų, sistemų ir komponentų priskirtų potencialiai pavojingų kėlimo įrenginių ir jų įrangos techninės būklės bei branduolinės saugos priežiūrą.

Įstatymo projekto rengimą paskatinusi priežastis – vykdant Ignalinos atominės elektrinės dezaktyvacijos ir išmontavimo darbus, naujai pastatytuose ar statomose branduolinės energetikos objektuose atsirado daug potencialiai pavojingų kėlimo įrenginių ir jų įrangos, kurie branduolinės energetikos objektų projektuose vadovaujantis branduolinės saugos norminiais teisės aktais yra priskirti prie turinčių įtakos branduolinei ir radiacinei saugai. Šiuo metu visi branduolinės energetikos objektuose esantys saugai svarbūs kėlimo įrenginiai ir jų įranga, atitinkantys Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatyme (toliau – Įstatymas) nustatytus kriterijus, yra registruojami valstybės registre ir yra atliekama įstatymo numatyta jų techninė priežiūra. Tačiau tai prieštarauja Įstatymo 1 straipsnyje nustatytai tvarkai, vadovaujantis kuria, Įstatymas taikomas branduolinės energetikos objektuose esantiems potencialiai pavojingiems įrenginiams, kurie branduolinės energetikos objekto projekte priskiriami prie neturinčių įtakos branduolinei saugai. VATESI pagal kompetenciją tvirtina branduolinės saugos reikalavimus, kuriuose, atsižvelgiant į Tarptautinės atominės energijos agentūros specialiuosius saugos reikalavimus ir Vakarų Europos branduolinio reguliavimo institucijų asociacijos rekomendacijas, nustatyti specifiniai reikalavimai branduolinėse elektrinėse esančių kėlimo įrenginių ir jų įrangos projektui bei licenciuoto normatyviniams techniniams dokumentams. Šie reikalavimai turėtų būti papildomai taikomi priskirtiems prie turinčių įtakos branduolinei saugai kėlimo įrenginiams ir jų įrangai kartu su Įstatymo ir jį įgyvendinančių teisės aktų reikalavimais. Siekiant užtikrinti aukštą naujų branduolinės energetikos objektų ir juose esančių potencialiai pavojingų kėlimo įrenginių ir jų įrangos branduolinės ir radiacinės saugos lygį, techninės priežiūros srityje saugai svarbiems kėlimo įrenginiams ir jų įrangai greta branduolinės saugos reikalavimų būtina taikyti Įstatymo reikalavimus, visus kėlimo įrenginiams ir jų įrangai Įstatyme nustatytus kriterijus atitinkančius kėlimo įrenginius registruoti viename valstybės registre, t.y., būtina nustatyti esamą situaciją atitinkančią kėlimo įrenginių ir jų įrangos techninės būklės priežiūros teisinį reglamentavimą.

Atsižvelgus į esamą branduolinės energetikos objektuose įrengtų ar naujai projektuojamų potencialiai pavojingų kėlimo įrenginių ir jų įrangos techninės priežiūros tvarką bei siekiant užtikrinti aukštą branduolinės saugos lygį, pasiūlytas Įstatymo projektas.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projekto iniciatorius – Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija (toliau – VATESI).

Už Įstatymo projekto parengimą atsakingas kontaktinis asmuo – VATESI Sistemų ir komponentų skyriaus vyriausiasis inspektorius Marius Gutaravičius, tel. (8 5) 266 1665, el. p. marius.gutaravicius@vatesi.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Įstatyme yra nustatyta, kad Įstatymas taikomas branduolinės energetikos objektuose esantiems potencialiai pavojingiems įrenginiams, kurie branduolinės energetikos objekto projekte priskiriami prie neturinčių įtakos branduolinei saugai, taip pat Įstatymas netaikomas įrenginiams, kurie projektuojami, įrengiami ir eksploatuojami pagal Branduolinės energijos įstatymo, Branduolinės saugos įstatymo, Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo, Radiacinės saugos įstatymo nuostatas ir kitų branduolinę ir radiacinę saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus.

Visi branduolinės energetikos objektuose esantys ir prie turinčių įtakos branduolinei saugai priskirti kėlimo įrenginiai ir jų įranga yra įtraukti į potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registrą ir, vadovaujantis Branduolinės energijos įstatymo 12 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija koordinuoja potencialiai pavojingų įrenginių priežiūrą, kurią atlieka įgaliotosios įrenginių techninės būklės tikrinimo įstaigos Įstatymo nustatyta tvarka. VATESI Branduolinės saugos įstatyme nustatytos kompetencijos ribose reglamentuoja ir priežiūrą, kaip laikomasi branduolinės energetikos objektų saugai svarbių konstrukcijų, sistemų ir komponentų branduolinės saugos reikalavimų, taip pat, kaip laikomasi branduolinėje elektrinėje esantiems kėlimo įrenginiams ir jų įrangai keliamų reikalavimų projektui.

Šiuo metu esama ir branduolinės energetikos objektuose taikoma kėlimo įrenginių ir jų įrangos priežiūros tvarka prieštarauja Įstatyme ir Branduolinės saugos įstatyme nustatytai tvarkai, kadangi, kaip nurodoma aukščiau, Įstatymas praktikoje yra taikomas ir prie saugai svarbių konstrukcijų, sistemų ir komponentų priskirtiems kėlimo įrenginiams ir jų įrangai.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projekte siūloma nustatyti aktualią situaciją atitinkančią branduolinės energetikos objektuose esančių kėlimo įrenginių ir jų įrangos priežiūros tvarką – Įstatymą taikyti visiems branduolinės energijos objektuose esantiems potencialiai pavojingiems kėlimo įrenginiams ir jų įrangai, įskaitant kėlimo įrenginius, kurie branduolinės energetikos objekto projekte priskiriami prie turinčių įtakos branduolinei saugai, bei jų priežiūrą vykdyti Įstatymo nustatyta tvarka. Kėlimo įrenginiams, kurie branduolinės energetikos objekto projekte priskiriami prie turinčių įtakos branduolinei saugai papildomai taikyti VATESI nustatytus specifinius branduolinės saugos reikalavimus. Atkreiptinas dėmesys, kad šiuo metu visi branduolinės energijos objektuose esantys potencialiai pavojingi kėlimo įrenginiai ir jų įranga, įskaitant ir kėlimo įrenginius, kurie branduolinės energetikos objekto projekte yra priskirti prie turinčių įtakos branduolinei saugai, yra įtraukti į potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registrą ir yra priežiūrimi Įstatymo nustatyta tvarka, o VATESI tvirtinamose teisės aktuose yra nustatyti papildomi reikalavimai kėlimo įrenginiams ir atliekama šių reikalavimų vykdymo priežiūra.

Patvirtinus Įstatymo projekte siūlomas nuostatas, bus užtikrintas esamą tvarką atitinkantis aukštas branduolinės energetikos objektuose esančių saugai svarbių potencialiai pavojingų kėlimo įrenginių ir jų įrangos branduolinės saugos lygis. Už saugai svarbių branduolinės energijos objektuose esančių potencialiai pavojingų kėlimo įrenginių techninės būklės vertinimą ir priežiūrą bus atsakinga Įstatymo nustatyta tvarka įgaliota institucija, už nustatytų projektui branduolinės saugos reikalavimų priežiūrą bus atsakinga VATESI.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Poveikis atitinkamai sričiai

Priėmus Įstatymo projektą numatomas teigiamas poveikis branduolinės ir radiacinės saugos užtikrinimui, kadangi bus nustatyta esamą situaciją ir tarptautinę gerąją praktiką atitinkanti branduolinės energetikos objektuose esančių kėlimo įrenginių ir jų įrangos priežiūros tvarka, pagal

Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatyme nurodytus reikalavimus kėlimo įrenginių ir jų įrangos techninei priežiūrai, kurie turės būti įvertinti projektuojant ir eksploatuojant esamus ir naujai projektuojamus branduolinės energetikos objektų kėlimo įrenginius ir jų įrangą. Visi Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatyme nustatytus kėlimo įrenginių ir jų įrangos kriterijus atitinkantys kėlimo įrenginiai ir toliau bus registruojami vienoje vietoje – valstybės registre.

Poveikis valstybės finansams

Papildomo poveikio valstybės finansams nenumatoma.

Poveikis valstybės institucijų administracinei naštai

Įgyvendinus Įstatymo projektą esminio poveikio valstybės institucijų administracinei naštai nenumatoma.

Poveikio fiziniams asmenims nenumatoma.

Numatomo teisinio reguliavimo poveikis ūkio subjektų administracinei naštai

Įgyvendinus Įstatymo projekte siūlomas nuostatas esminio poveikio ūkio subjektų administracinei naštai nenumatoma.

Priėmus Įstatymo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma. Įstatymo projekte siūlomi pakeitimai neturės neigiamos įtakos vystant branduolinės energetikos objektų projektus.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo projekte siūlomos nuostatos neturi įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo projekte siūlomos nuostatos nėra susijusios su verslo sąlygomis ir jo plėtra.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Įstatymo projektui įgyvendinti kitų įstatymų pakeitimų rengti nereikės.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos Valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos Valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projekte naujų sąvokų, kurias reikalinga įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka, nėra.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymo projektas įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymo projektas nėra susijęs su galimu lėšų taupymu, projektui įgyvendinti papildomų išlaidų nenumatoma.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai projekto žodžiai, kurių reikia jam įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną „Eurovoc“: „branduolinė sauga“, „branduolinės energetikos objektas“, „branduolinės energetikos objektų kėlimo įrenginiai ir jų įranga“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.